

KIRJOITTAMINEN JA TIEDE

Tämän lehden avaamaa ansiokasta keskustelua kielen ja tieteen, etenkin filosofian suhteesta voi laventaa myös kirjoittamisen ja tieteen suhteeseen.

Kirjoittaminen on tieteenteossa ja opiskelussa perin merkillinen asia: toisaalta se on välttämätöntä, toisaalta se selvästi näyttää olevan itse tieteelle joutain aivan ulkoista.

Kirjoittamisen lajit voivat nousta puheenaiheeksi, kun varttuneet tutkijat kokeilevat esimerkiksi romaanimuotoa, mutta vieläkö kirjoittamista ei liiemmin opeteta akateemisten opintojen ja tutkijantyön eräänä keskeisenä osa-alueena. En tarkoita muodollista oikeakielisyyttä, en edes sujuvan asiaproosan hallintaa, vaan persoonallista ja luovaa kirjoittamista, jonka pitäisi olla tieteen oppimisen itsestäänselvä osa.

Sekä dekonstruktion että retoriikan uuden aallon yhteydessä on toki filosofisestikin noussut esiin käsitys, jonka mukaan kirjoittaminen ei ole pelkkä ulkoinen väline. Keskustelu on kuitenkin jäänyt usein pinnalliseksi. Saatetaan sanoa, että tiede on "vain" kirjoittamista, "vain" yksi kirjoittamisen osa-alue, tekstin muoto siinä missä kaikki muutkin. Tämä näyttäisi johtavan tieteen aseman heikentämiseen ja ennen kaikkea relativismiin: totuus ja sen esintä muuttuu pelkäksi kirjoitteluksi.

Väitän päinvastaista. Jos jokin edistää relativismia nykyaikaisessa tieteessä, niin se on tieteen pirstoutuminen ja se yleinen näkemys, ettei mitään laaja-alaisia kokonaisuuksia enää olisi edes mahdollista tavoittaa.

Tieteen ja kirjoittamisen radikaali uudelleenarviointi päinvastoin avaisi monen muun asian ohella mahdollisuuksia myös uusien tieteellisten synteisien ja kokonaisnäkemysten luomiseen.

Metodologian opinnot kuuluvat kaikkiin aineisiin, ja meillä onkin ties kuinka monta eri tieteiden metodologian professuuria. Silti meillä ei ole ainuttakaan tieteellisen kirjoittamisen tutkimuslaitosta, professuuria tai muutakaan oppituliota.

Keskustelun eri metodologioiden paremmuudesta tai kunkin konkreettisen tutkimuksen metodisista valinnoista ja teoreettisesta viitekehystä voisi hyvin muuttaa keskusteluksi ja kiistelyksi eri kirjoittamistapojen paremmuudesta ja kunkin tutkimuksen kirjallista ratkaisusta.

Jos lähdetäisiin siitä, että tieteellisen tutkimuksen voi kirjoittaa muullakin tavoin kuin perinteiseksi artikkeliksi tai monografiaksi, tämä näkökulma luultavasti avaisi myös sisällöllisesti paljon uutta. Jo esseen käsitteen pohdinta ja esseemuodon tietoinen opiskelu auttaisi alkuun.

Monipuolisemman, luovemman ja persoonallisen kirjoittamisen tuominen tieteeseen olisi eräs vastaus haasteeseen, joka näyttää olevan ilmassa monellakin tieteenalalla: tieteen ja henkilökohtaisen kokemuksen suhteen uudelleenarviointiin.

Siksi kirjoittamisen opettaminen luul-

tavasti toisi opiskeluun eloa ja mielekkyyttä, puhumattakaan siitä, miten monipuolisemman kirjoitustaidon opettaminen jo yliopistossa auttaisi monia myös yliopiston ulkopuolisessa työelämässä. Tai siitä kuinka paljon säästettäisiin pelkästään painatuskuluissa, kun tutkimuksia opittaisiin tiivistämään niin että luettavuus paranisi tieteellisen arvon silti kärsimättä.

Eero Ojanen

YLIOPISTO AVIOLIITTO-TERAPIAAN?

Psykoanalyysissa miehen ja naisen ominaispiirteinä pidetään fallisuutta ja kokemusta sisätilasta (kohtu). Anatomiset eroavuudet heijastuvat jatkuvasti psyykkisessä tapahtumisessa ja jokapäiväisessä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Aggressiivisuutta sekä pyrkimystä valtaan ja hallintaan pidetään fallisina ominaisuuksina. Hoivaavat, sisäänsä sulkevat ja elämää ylläpitävät piirteet liitetään sisätilaan.

Vaikkei hyväksyisikään psykoanalyttista "anatomia on kohtalo" -teesiä, fallos ja sisätila on hyvä käsitepari ajateltavaksi. Muiden psykoanalyttisten käsitteiden tavoin näitäkin käsitteitä voi käyttää — ja käytetäänkin — varsin väljästi.

Yleisnerojen aika on tieteessä ohitse. Kuuluakseen nykypäivänä tieteen terävimpäänärkeen täytyy erikoistua hyvin kapealle erikoisalalle; täytyy tietää "yhä enemmän yhä vähemmästä". Totuutta tavoitellaan uusinta teknologiaa hyödyntävien kontrolloitujen kokeiden avulla. Aikamme ihanteiden mukaan totuuden fragmentit täytyisi tavoittaa vielä varsin nopeasti.

Tieteelliseen keskusteluun kuuluvassa argumentoinnissa on väistämättä ag-